

Cultura i transformació social #DebatsKULT

Published by [KULT Comunitat de cultura radical](#) [1] on 25/11/2021 - 18:20

Relatoria de la segona conversa dels debats KULT, amb la participació de Mercè Pérez, Xavier Antich, Judit Font i Fernando Paniagua

La Nau Bostik va acollir el dijous 20 d'octubre passat el segon dels debats KULT, on es va abordar el paper de la cultura en la conformació de comunitats crítiques, democràtiques i participatives i com a element articulador de projectes per a la transformació social. En el debat hi van participar **Judit Font**, sociòloga i membre de l'Ateneu Popular Coma Cros de Salt; **Xavier Antich**, doctor en filosofia i professor d'Estètica; **Mercè Pérez**, editora i cooperativista a Sembra Llibres; **Fernando Paniagua**, agitador cultural i membre de No Callarem. La periodista **Marta Molina** va moderar el debat i va assenyalar com a exemple d'articulació de comunitats a través de la cultura aquest mateix cicle de debats KULT i la seva inclusió en la proposta "Tardor Transformadora".

El debat el va iniciar la Judit Font i es va remetre a l'[anterior conversa](#) [2] on ens vam preguntar "Què és la cultura?". "La cultura és un fet col·lectiu, com a espai d'expressió i de conflicte. No és neutra ni deixa d'estar travessada per altres conflictes", va manifestar.

Sobre el valor instrumental de la cultura i la seva utilitat, va assenyalar que no tenir una resposta absoluta sobre la qüestió, sí que va coincidir que "té un valor instrumental". "Pot ser un mitjà per assolir objectius, té capacitat per generar relació i vincle i té una capacitat d'expressar continguts. Però després penso que té valor per ella mateixa, en aquesta lògica de procés, què és el que passa mentre passa un fet cultural. Una festa major, una trobada al voltant de la música, la literatura, una paella".

La periodista Marta Molina, Xavier Antich, Judit Font, Fernando Paniagua i Mercè Pérez al debat

La cultura hegemònica i la buidor de la paraula “transformadora”

Xavier Antich va agafar el relleu de la conversa i va enunciar el paper estratègic de la cultura i la seva capacitat per transformar la noció de cultura hegemònica. “Partim d’un model de cultura hegemònica que malauradament funciona i té poc a veure amb el que apuntava la Judit”, va advertir.

La seva definició sobre cultura hegemònica és una síntesi entre el model romàntic i el model fordista: “sorgeixen en contextos històrics diferents, però de la seva barreja sorgeix el monstre a què ens enfrontem”. El model romàntic entès com una idea burgesa de la cultura:

- **Cultura com a productes culturals**, marcats per la seva excepcionalitat, una cosa separada de la vida, la societat i la comunitat.
- **Agents com a creadors**, com a genis, dotats d’un talent excepcional que no tenim la resta dels mortals.
- **Institucions culturals** que se sustenten en la preservació de les coses exquisides de la societat – teatres, museus, òperes -, com si fossin “catedrals del nostre temps”, amb un caràcter sacral.

- **Cultura individualista**, excloent i elitista.

I el paradigma fordista del capitalisme, 2més democratitzador que l'anterior però igual de pervers": els productes culturals com a objectes de consum, els agents culturals com a productors en un sentit empresarial del terme. I les institucions com a indústries culturals.

Fernando Paniagua va decidir posicionar el debat des de la cultura de l'experiència viscuda, i va recitar uns versos de **Maribel Andrés Llamero** ("De los yugos"):

*todo lo que no es silencio, hija,
acaba por ser aullido.*

"Aquestes paraules em permeten pensar que la cultura no es pot escindir de la realitat viscuda. És un punt de partida que m'ha permès arribar on soc i rebel·lar-me contra aquest sistema que imposava el silenci, la submissió i l'obediència. La cultura sempre és subversió", va clamar.

Seguidament, va advertir de la buidor del concepte "transformador" vinculat a la cultura: "És un mantra ens ha acompanyat en el desert dels 80, 90 i 2000 i que repetim perquè ens fa por posar-li altres paraules com revolució, comunitat, compromís, lluita, subversió". "Ara toca abandonar-lo i generar nous termes, perquè la cultura no transforma la societat, sinó les persones que han de canviar la societat", va cloure.

Per últim, la Mercè Pérez va situar la seva visió sobre la cultura i la transformació des de la cruïlla com a dona, veïna d'una ciutat dormitori de l'àrea metropolitana de València, de llengua i nació oprimides i dels marges dels països catalans. "Per mi, la cultura és un llenguatge, ens proveeix de la capacitat per a comunicar-nos, és un mirall que reproduceix la realitat. Però també és un martell que destrueix i reconstrueix coses noves. Per mi la cultura que transforma és la que es fa en comunitat. Sempre es fa pensant en algú, encara que no es vulgui admetre: ho fem perquè algú ens escolti, ens llegeixi, ens senti, per tant es fa en comunitat", va exposar.

Va citar com a exemple la dansa del velatori, una manifestació cultural valenciana, per definir també la cultura "com un pòsit de la memòria, que ens retroba en aquest "què vam ser", ens troba en el present, "què som" en les nostres cruïlles, i ens troba en el futur, cap a on volem anar".

Pots llegir [la relatoria sencera](#) [3] al web de KULT

Categories: Crònica

Categories: Actualitat

Tags: participació cultural

Tags: innovació cultural

Tags: governança cultural

Tags: pensament cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2021/11/25/cultura-transformacio-social-debatskult>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/kultcoop>

[2] <https://interaccio.diba.cat/news/2021/11/que-es-cultura>

[3] <https://kult.coop/cultura-i-transformacio-social/>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/8799>